וסיף נפעכרס מעומד . שהיה בית האסורין לך ולאין מקום לשכב ושילשלו שם אשה ובאגדה דויקרא רבה* אמרה לה: **על אלנו** . להתיר לו גזירה שנשבע שלא יהא לו בן והתירו לו פמליא ש"מ ושבועה כתיבה בהיתר פרשה דכתבו את האיש הזה בס' ירמיה (כב): **וסיס** . מושיבן של ישראל למקדש של ישראל: **ולאבן נגף** . (ממהר הגלות) שמנגפת את הרגלים: **ולצור מכשול** . סלע מכשלה יהיה לשני בתי ישראל: **כשכעים לאויבים** . בגימטריא: **וישקד** . וימהר כמו שוקד לאי ומתרגמינן מוחי (ירמיה מ): **שסקדים** . ומיהר גלות לדקיהו שהיא באחרונה בעוד שגלות יכניה קיימת שעדיין לא מתו אותן שגלו לבבל עם יכניה שהיו חכמים בתורה ולמדו' לבני גולה האחרונה: **פומיין** . בתורה: **לאחרים** . קרי ביה האחרש: **ביון דסוגרין** . דבר הלכה הנעלמת מהן אין לה פותחין לאחרים: **פולא אמר** . לדקה של שקידה היינו הקדים חורבן שתי שנים לגימטריא דוטשנתם" דהיינו תמלי מאה וחמשים ותרתין" והם גלו לסוף שמנה מאות וחמשים" שנכנסו לארץ דכתיב (מלכים ח' ו) ויהי בשמנים שנה ואלפעם מאות שנה וגו' וימי בית הראשון ד' מאות ועשר הרי ח' מאות וחמשים לא מחסר מ' שנה שנשתנו במדבר הרי שמנה מאות וחמשים, ותילמלי היה ממתין עד "וטושנתם" היה מתקיים בחסד "כי אבד תאבדון מהר... והשמד תשמדון" דכתיב בהחיא פרשתא (דברים ל') **מסרס דמרי עלמא כו'** . דהוא גימטריא דוטשנתם" וקרי ליה "אבד תאבדון מהר" והקדמה דשתי שנים, לדקה היתה: **אנו בני לדיק** . אבינו לדיק נברא לפיכך אנו לדיקים ואין אנו לריכין להתרחק מן העבירה כי לא נכשל בה: **אנו בני רשע** . ואין אנו זקוקין בתשובה ולהצטדק כי לא יועיל: **אם נברא שנים** . יאמרו זה לזה אבא גדול מאביך: **סנוגלים** . שיאמרו קרקע זה לבני אביו הראשון היתה ולא לבני אביכם: **ספספך כאומר מוסס** . לאחר מיתתו של אדם מתהפך מוסס שלו לאומר ויתילבו כמו לבוש בתחיית המתים ומדקרי ליה "מוסס" שמע מינה בתוסס: **כן טבונין** : **ויאמר שלי היא** . ואין אדם מכחישו הואיל ואין היכר ביניהן: "**ויפנע מרשעים אורם**". קלסתר פניו ומתוך כך שלא יהא קלסתר פניו דומה לשל אביריהם "וזרוע רמה תשבר" שאינו יכול לומר שלי היא": **מעוס מרוס** . שלא יתחלף לאשה בבעלה לא ביום מפני המראה ובלילה מפני הקול: **ובדפס מפני סנוגלים** . אם יודע מה בלב אביו יתפס מלפניו וידע היכן ממונו: **שלא יאמרו סלדוקים שוסף היא** . אדם במעשה בראשית לפיכך קדמו לו טוס: **למנוס** . שבת: **שיכנס לפעודה מיד** . שימלא הכל מוכן ויאכל מאחר יחפון: **גפי** . מקום גבוה: **ולכסוף** . כשסרח נגרד: **מי פתי יסור הנה** . בתריה דהאי קרא כתיב מי פתי לזה שיסור הנה לאכול מן הענן: **חסר לב אמרה לו** . האשה שהיא חסר לב אמרה לו: **נלמי ראו עיניך** . מכל מראה עיניך נגלמתי והיינו כל העולם כדכתיב בזכריה (ד') עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ: **ראו עיניך** (*וכתיב כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ) אמר רב אושעיא משמיה דרב-אדם הראשון

[סוף פ' מקומות ע"ש]

[קדושין עא.]

[עירובין סה.]

[גיטין פד. ע"ש]

[תוספ' פ"ח]

[שם]

[שם]

[שם]

גליון השס"ם

גמ' וכתיב כי ה' עיניו משוטטות. עיני ה' המה משוטטות: "ארבעה אלו ד' ראו אותו בהאדם הראשון" ע"ז יט. ע"ש

גופו

גופו

והיא נתעברה מעומד דבר אחר "שלתיאל" שנשאל על אלתו אל, זרובבל שנזרע בבבל ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו. יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי, אמר להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מילתא, כיון דאיבסום פתחו ואמרו: אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישראל ואלו הן ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שנאמר "והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל" אמר להם בניי *קוצים אתם מטילין לי בעיניי, א"ל רבי חייא: רבי אל ירע בעיניך *יין ניתן בשבעים אותיות וסוד ניתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא סוד. *א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב "וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו, משום דצדיק ה', וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו? *אין צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה שהקדים גלות יכניה "החרש והמסגר אלף" "חרש" *כיון שפותחין, הכל נעשין כחרשין "מסגר" כיון שסוגרין בהלכה שוב אין פותחין, וכמה היו? "אלף", עולא אמר שהקדים שתי שנים לונושנתם" א"ר אחא בר יעקב שמע מינה "מהרה" דמרי עלמא "תמני" מאה וחמשין ותרתין הוו: לפיכך כו': תנו רבנן *אדם יחידי נברא ומפני מה? שלא יהו המינים אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר מפני הצדיקים ומפני הרשעים שלא יהו הצדיקים אומרים "אנו בני צדיק", ורשעים אומרים "אנו בני רשע" דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו-ומה עכשיו שנברא יחיד מתגרות, נבראו שנים, על אחת כמה וכמה דבר אחר מפני הגזלנין ומפני הרמסנין-ומה עכשיו שנברא יחידי גוזלין ותומסין, נבראו שנים על אחת כמה וכמה: ולהגיד גדולתו כו': תנו רבנן *להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו שנא' "תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש", ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה? שלא יראה אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי היא שנאמר "ויפנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר" תניא: היה רבי מאיר אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו: בקול במראה ובדעת: בקול ובמראה משום ערוה ובדעת מפני הגזלנין והרמסנין: ת"ר *אדם נברא בערב שבת, ומפני מה? שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו: יתושׁ קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים אורחין שנא' "חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת חכמת בנתה ביתה זו מידתו של הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה חצבה עמודיה שבעה אלו שבעת ימי בראשית טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה אלו ימים ונהרות וכל צורכי עולם שלחה נערותיה תקרא זה אדם וחוה על גפי מרומי קרת *רבה בר בר חנה רמי: כתיב "על גפי" וכתיב "על כסא" בתחלה על גפי, ולבסוף על כסא, "מי פתי יסור הנה? חסר לב אמרה לו" אמר הקדוש ברוך הוא מי פתאו לזה? אשה אמרה לו, דכתיב "נואף אשה חסר לב". תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון כולו הוצבר עפרו שנאמר "גלמי ראו עיניך" אמר רב אושעיא משמיה דרב-אדם הראשון

נוסח

בני ר' חייא איבסום פתחו ואמרו אין בן דוד בא עד שיכלו ראשי גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שנאמר והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל לפח ולמכשול. אמר להן בניי קוצים אתם משימין לי בין עיני אמר לו אביהם רבי אל ירע בעיניך יין ע' סוד ע' נכנס יין יצא סוד. כתיב וישקוד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי אל דיק ה' אלהינו עלה לו פמליא ש"מ ושבועה כתיבה בהיתר פרשה דכתבו את האיש הזה בס' ירמיה (כב) וסיס מושיבן גולה שבבבל ונשיא בארץ ישראל שנאמר לב